

CASETELE DE BIJUTERII MUZICALE

„Ascultă învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale, căci ele sunt ca o cunună pe capul tău și ca o salbă împrejurul gâtului tău. De voiesc păcătoșii să te ademenească, nu te învoi.”

Mamie, bunica mea, a citit pasajul de două ori. Încercam să-mi amintesc îndrumările primite. Nu te scobi în nas. În schimb, o salbă chiar îmi doream, una care să sune, atunci când râd, ca lanțul lui Sammy.

Mi-am cumpărat un lanț și m-am dus la depoul autobuzelor Greyhound unde era o mașină care ștanța litere pe discuri de metal... o stea în mijloc. Am cerut să scrie LUCHA și mi l-am atârnat la gât.

Era spre sfârșitul lunii iunie 1943 când Sammy și Jake ne-au băgat în afacere pe mine și pe Hope. Stăteau de vorbă cu Ben Padilla și la-nceput ne-au gonit. După ce-a plecat Ben, Sammy ne-a strigat să ieșim de sub verandă.

— Stați jos, vă băgăm și pe voi în afacere.

Șaizeci de cartonașe. Pe fiecare era o imagine în culori cu o casetă de bijuterii muzicală. Lângă imagine, era

O scară în paradis

un sigiliu roșu pe care scria NU DESFACE. Sub sigiliu se afla unul dintre numele de pe cartonașe. Treizeci de nume din trei litere cu o linie în dreptul fiecăruia. AMY, MAE, JOE, BEA etc.

— Costă cinci cenți să-ți încerci norocul cu un nume. În dreptul lui scrii numele celui care pariază. După ce s-au vândut toate numele, desfacem sigiliul roșu. Și cel care a ales numele de sub sigiliu câștigă caseta de bijuterii.

— Ce de mai casete de bijuterii! s-a hlizit Jake.

— Ține-ți gura, Jake. Cartonașele le primesc de la Chicago. Fiecare face un dolar juma'. Eu le trimit un dolar pentru fiecare și ei îmi trimit casetele. V-ați prins?

— Așa, și? i-a replicat Hope.

— Și voi două primiți douăzeci și cinci de cenți pentru fiecare cartonaș vândut și noi tot așa. Asta înseamnă că suntem parteneri jumi-juma în afacere.

— Nu-s ele-n stare să vândă toate cartonașele, s-a băgat Jake.

— Ba suntem, am zis.

Îl detestam pe Jake. Un golan.

— Sigur că sunt, a spus Sammy.

I-a întins cartonașele lui Hope.

— Lucha ține banii. E unșpe jumate... luați-o din loc... sunteți pe ceas.

— Baftă! ne-au strigat.

Se luaseră la trântă în iarbă și râdeau.

Casetele de bijuterii muzicale

— Râd de noi... cred că nu suntem în stare!

Am bătut la prima ușă... a ieșit o doamnă, și-a pus ochelarii. A cumpărat primul nume. ABE. Și-a scris numele și adresa în dreptul lui, ne-a dat cinci cenți și creionul ei. Scumpete, ne-a alintat.

Am luat la rând fiecare casă de pe partea aceea a Upton Avenue. Până am ajuns la parc, vânduserăm deja douăzeci de nume. Ne-am așezat pe zidul grădinii cu cactuși, cu răsufierea tăiată, triumfătoare.

Oamenii ne considerau drăgălașe. Amândouă eram foarte mici pentru vârsta noastră. Șapte ani. Dacă răspundea o femeie, vindeam eu numele. Părul blond îmi crescuse de două ori cât capul meu, un pământ mare și galben. „Un fuior de aur!” Pentru că-mi căzuseră dinții, îmi puneam limba pe cerul gurii când zâmbeam, ca și cum aș fi fost timidă. Doamnele mă mângâiau și se aplecau să mă asculte... „Ce e, îngerașule? Cum să nu, cu mare drag!”

Dacă era bărbat, vindea Hope. „Cinci cenți... alegeți un nume”, rostea lungind silabele și le întindea cartonașul și creionul înainte să apuce să închidă ușa. Se mirau de tupeul ei și o ciupeau de obraji negricioși și osoși. Prin vălul gros de păr negru, ea le răspundea cu o căutătură dușmănoasă.

Singura noastră grijă de-acum era timpul. N-aveam cum să știm dacă oamenii erau acasă sau nu. Învârteam de manivela soneriei, așteptam. Cel mai rău era când

O scară în paradis

vizita noastră era prima „într-o veșnicie”. Toți acești oameni erau foarte bătrâni. Cei mai mulți nu mai aveau decât câțiva ani de trăit.

În afară de cei singuri și cei care ne găseau drăgălașe, mai erau și cei – doi în ziua respectivă – convingși că era un semn că au deschis ușa și li s-a oferit o șansă, o alegere. Ei ne rețineau cel mai mult, dar nu ne deranja... așteptam, tot cu sufletul la gură și noi, în timp ce vorbeau singuri. Tom? Al naibii el Tom. Sal. Sora mea mă striga Sal. Tom. Da, îl aleg pe Tom. Și dacă câștigă??

Nici n-am mai traversat pe partea cealaltă a străzii. Am vândut ce ne-a rămas la apartamentele de vizavi de parc.

Ora unu. Hope i-a înmănat cartonașul lui Sammy, eu i-am turnat banii pe piept.

— Mamă Doamne! a făcut Jake.

Sammy ne-a pupat. Ne-am înroșit complet, zâmbeam cu gura până la urechi pe iarbă.

— Cine-a câștigat?

Sammy s-a ridicat în fund. Avea genunchii blugilor Levi's înverziți și uzi, coatele și ele înverzite de la iarbă.

— Ce scrie?

Hope nu știa să citească. Rămăsese repetentă în clasa întâi.

ZOE.

— Cine?

Ne-am uitat una la alta...

Casetele de bijuterii muzicale

- Care dintre ei?
- Ultimul de pe cartonaș.
- Oh.

Bărbatul cu mâinile date cu unguent. Psoriazis. Am fost dezamăgite, fuseseră doi oameni foarte drăguți și ne-am fi dorit să câștige ei.

Sammy ne-a spus că putem păstra cartonașele și banii până le vindem pe toate. Am sărit gardul cu ele și ne-am dus la locul nostru de sub verandă. Am găsit o cutie veche de pâine în care să le ținem.

Am luat trei cartonașe și am șters-o pe aleea din spate. Nu voiam să ne creadă Sammy și Jake prea zeloase. Am traversat strada, am alergat din casă în casă, am bătut la uși, pe cealaltă parte a Upson Avenue până în capăt de tot. Apoi Mundy Street, partea cu băcănia Sunshine, dintr-un cap în altul.

Vânduserăm două cartonașe întregi... așezate pe bordură, beam suc acidulat cu gust de struguri. Domnul Haddad pune la congelator sticlele pentru noi, iar sucii se făcea mocirlos... ca înghețata de fructe topită. Nevoite să ia curba strâns la colț, autobuzele ne ratau la mustață și claxonau. În spatele nostru, praful și fumul învăluiau culmea Cristo Rey, ca o spumă galbenă sub soarele texan de după-amiază.

Citeam numele cu voce tare – iar și iar. Puneam x-uri lângă cele care speram să câștige și 0-uri lângă cele care nu ne plăceau.

O scară în paradis

Soldatul desculț... „MUSAI să am o casetă de bijuterii muzicală!” Doamna Tapia... „Vai, intrați! Ce mă bucur să vă văd!” O fată de șaisprezece ani, proaspăt căsătorită, care ne-a arătat cum își zugrăvise bucătăria roz, singură. Domnul Raleigh – de groază. Își ținuse în frâu cei doi dogi germani și o numise pe Hope piticanie focoasă.

— Știi... am putea vinde o mie de nume pe zi... dac-am avea patine cu rotile.

— Aha, ne trebuie patine cu rotile.

— Știi ce greșim?

— Ce?

— Mereu zicem... „Ați dori să cumpărați un nume?” Ar trebui să zicem „niște nume”.

— Dar dac-am zice... „Ați dori să cumpărați un cartonaș întreg”?

Am izbucnit în râs, fericite, așezate pe bordură.

— Hai să-l vindem pe ultimul.

Am luat-o pe după colț, pe strada mai jos de Mundy. Era întunecoasă, înșesată cu eucalipti, smochini și rodii, grădini mexicane, ferigi, leandri și cârciumărese. Bătrânele nu vorbeau engleză. *No, gracias*, ne închideau ușile.

Preotul de la Sfânta Familie a cumpărat două nume. JOE și FAN.

Apoi a urmat un cvartal de nemțoaice, cu mâinile pline de făină. Ne-au trântit ușa în nas. *Tsch!*

— Hai acasă... nu mai are rost.

Casetele de bijuterii muzicale

— Nu, hai lângă școala Vilas, acolo sunt mulți soldați.

A avut dreptate. Bărbații în pantaloni bej și tricouri erau afară, udau niște pir îngălbenit și beau bere. A vândut Hope. Părul i se lipea șuvițe de fața siriană, măslinie, ca o perdea din mărgele negre.

Un bărbat ne-a dat douăzeci și cinci de cenți și l-a strigat soția înainte să-și ia restul.

— Dați-mi cinci! a strigat prin ușa de plasă.

Am dat să-i scriu numele.

— Nu, m-a oprit Hope. Putem să le mai vindem o dată.

Sammy a desfăcut sigiliile.

Doamna Tapia câștigase cu SUE, numele fiicei ei. Pusesem un X în dreptul ei, era arăt de cumsecade. Doamna Overland a câștigat-o pe următoarea. Niciuna dintre noi nu-și amintea cine era. Al treilea câștigător a fost un bărbat care pariase pe LOU, când de fapt ar fi meritat să câștige soldatul care ne dăduse cei douăzeci și cinci de cenți.

— Ar trebui să i-o dăm soldatului, am zis.

Hope și-a ridicat părul ca să se uite la mine, aproape surâzând.

— Bine.

Am sărit gardul la noi în curte. Mamie uda. Mama era plecată să joace bridge, aveam cina în cuptor. Am citit toate astea pe buzele lui Mamie, fiindcă dinăuntru

O scară în paradis

răcneau știrile cu H.V. Kaltenborn. Bunicul nu era surd, doar dădea volumul foarte tare.

— Pot să ud eu în locul tău, Mamie?

Nu, mulțumesc.

Am trântit ușa de la intrare de perete, făcând să se cutremure vitraliul.

— Treci încoa'! a strigat bunicul peste sonorul radioului.

Surprinsă, am dat fuga zâmbind, gata să mă urc în poala lui, dar m-a alungat fojgăind dintr-un ziar decupat.

— Iar ai umblat cu arăbeții ăia împuțți?

— Sirieni, i-am replicat.

Scrumiera lui scânteia roșie la fel ca vitraliul de la ușă.

În seara aceea... Fibber McGee, Amos și Andy la radio. Nu știu de ce-i plăceau așa de mult. Spunea tot timpul că îi urăște pe negri.

Eu și Mamie am citit din Biblie în sufragerie. Tot la Pilde eram.

— „Mai mult prețuiește o dojană pe față decât o dragoste ascunsă.”

— De ce?

— Nu mai contează.

Am adormit și ea m-a dus în pat.

M-am trezit când s-a întors mama... am stat trează lângă ea în timp ce mânca grisine cu brânză Tid-Bit și citea dintr-un roman polițist. Ani mai târziu, am socotit că în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial

Casetele de bijuterii muzicale

numai mama mâncase peste nouă sute cincizeci de cutii de Tid-Bit cu brânză.

Voiam să vorbesc cu ea, să-i povestesc despre doamna Tapia, despre tipul cu câinii, cum Sammy ne băgase în afacere jumi-juma. Mi-am lăsat capul pe umărul ei, firimituri de Tid-Bit cu brânză, și am adormit.

A doua zi, împreună cu Hope am luat mai întâi la rând apartamentele de pe Yandell Avenue. Neveste tinere de militari cu bigudiuri mari și halate plușate, supărate că le-am trezit. Nici măcar una n-a vrut să joace. „Nu, *nu* am cinci cenți.”

Am luat autobuzul până la Plaza, acolo am schimbat cu unul de Mesa până la Kern Place. La bogați... grădini amenajate, clopoței de vânt la uși. A fost chiar mai bine decât la bătrâne. Acțiuni caritabile, bronz, bermude, ruj și tunsori paj à la June Allyson. Nu cred că mai văzuseră vreodată fete ca noi, fete îmbrăcate în bluzele vechi de crep ale mamelor lor.

Fete cu părul ca al nostru. Dacă al lui Hope îi acoperea fața ca o smoală groasă și neagră, al meu stătea în sus ca o minge de plajă galbenă, creață, trosnind electrizat în soare.

Când aflau ce vindem, râdeau, se duceau să caute niște „mărunțiș”. Am auzit-o pe una zicându-i soțului... „Vino doar să le vezi. Mici cerșetoare adevărate!” Bărbatul chiar a venit și a fost singurul care și-a încercat

O scară în paradis

norocul. Femeile doar ne dădeau bani. Copiii lor se uitau la noi, palizi, din leagănele lor.

— Hai la gară.

Mergeam acolo încă dinainte de cartonașe... să pierdem vremea și să ne uităm la oameni cum se pupă și plâng, să adunăm mărunțișul căzut sub tejgheaua chioșcului de ziare. Cum am intrat pe ușă ne-am înghiontit una pe alta, chicotind. *Cum* de nu ne dăduse prin cap? Milioane de oameni cu monede de cinci cenți și nimic altceva de făcut decât să aștepte. Milioane de soldați și marinari care aveau o iubită sau o soție sau un copil cu nume din trei litere.

Ne-am făcut un program. Dimineața mergeam la gară. Marinarii stăteau întinși pe băncile de lemn, cu bonetele împăturite pe ochi, ca niște paranteze.

— Ce? Oh, bună dimineața, drăguțelor! Sigur că da.

Bătrâni așezați pe scaune. Plăteau cinci cenți ca să vorbească despre celălalt război, despre un mort cu numele din trei litere.

Am intrat în sala de așteptare pentru PERSOANE DE CULOARE, am vândut trei nume înainte să fim date afară de un conductor alb. După-amiezile ni le petreceam la un centru USO¹ de peste drum. Soldații ne ofereau hrană rece, sandviciuri vechi cu șuncă și cașcaval

---

¹ United Service Organizations, organizație non-profit americană care furnizează servicii de divertisment și petrecere a timpului liber militarilor din armata americană.

Casetele de bijuterii muzicale

împachetate în hârtie cerată, coca-cola, ciocolate Milky Way. Ne jucam ping-pong și la aparatele de pinball în timp ce soldații completau cartonașele. Odată am câștigat douăzeci și cinci de cenți fiecare ca să apăsăm pe butonul contorului care înregistra fiecare militar intrat în sediu, cât pontatoarea s-a dus undeva cu un marinar.

Fiecare tren aducea alți soldați și marinari. Cei vechi le spuneau să cumpere nume de la noi. Pe mine mă po-recliseră Rai, iar pe Hope, Iad.

Planul fusese să ținem toate cele șaiszeci de cartonașe până când se vindeau, dar banii continuau să curgă, la fel și bacșișurile, nici nu mai reușeam să-i numărăm.

Și oricum de-abia așteptam să vedem cine a câștigat, deși mai rămăseseră zece cartonașe. Cu cele trei cutii de trabucuri pline cu bani și cu cartonașele ne-am dus la Sammy.

— Șaptezeci de dolari? Maică măiculiță.

S-au ridicat amândoi în fund pe iarbă.

— Afurisitele astea mici. Au reușit.

Ne-au pupat și ne-au strâns în brațe. Jake se tăvălea pe jos, ținându-se de burtă, chirăind:

— Doamne... Sammy, ești un geniu, un maestru!

Sammy ne-a îmbrățișat.

— Știam eu că puteși.

A verificat cartonașele, trecându-și mâna prin părul lui lung, atât de negru că părea tot timpul ud. A râs de numele care au câștigat.

O scară în paradis

Fruntaș Octavius Oliver, Fort Sill, Oklahoma.

— Unde i-ați găsit pe șmecherii ăștia?

Samuel Henry Throper, Oriunde, SUA. Era un bărbat în vârstă din sala de așteptare pentru PERSOANE DE CULOARE care a zis că dacă câștigă, să luăm noi caseta de bijuterii.

Jake s-a dus la băcănia Sunshine și ne-a adus înghetate de banane pe băț care începeau să se topească. Sammy ne-a întrebat despre toate numele, cum reușiserăm. I-am povestit de Kern Place și casnicele cochete în rochii scurte din chembrică, despre USO, despre aparatele de pinball, perversul cu dogii germani.

Ne-a dat șaptesprezece dolari... mai mult de jumi-juma. Nici n-am mai luat autobuzul, am alergat până în centru la Penney's. Departe. Ne-am cumpărat patine cu rotile și chei pentru ele, brățări cu talismane de la Kress și o pungă cu fistic roșu, sărat. Ne-am așezat în Plaza lângă aligatori... Soldați, mexicani, bețivi.

Hope s-a uitat în jur...

— Am putea să vindem aici.

— Nu, aici n-are nimeni bani.

— Doar noi!

— Cel mai greu o să fie să livrăm casetele de bijuterii muzicale.

— Ba nu, pentru că acum avem patine.

— Măine învățăm să ne dăm cu ele... ha, putem chiar să ne dăm pe viaduct până la capăt și să ne uităm la zgu-
ra de la topitorie.

Casetele de bijuterii muzicale

— Dacă nu-i găsim acasă, putem să le lăsăm după ușa de plasă.

— Holurile hotelurilor, ăsta da loc bun pentru vânzare.

Ne-am cumpărat hotdogi care curgeau și ghimbirată cu înghețată la pachet. Și cu asta ni s-au terminat banii. Am așteptat să ajungem pe maidanul de la începutul străzii Upson, ca să mâncăm.

Maidanul, aflat în vârful unei movile închise cu un zid, mult deasupra trotuarului, era năpădit de plante păroase gri cu flori mov. Printre plante, pământul era acoperit de cioburi care în soare căpătau diferite nuanțe de lavandă. La ora aceea, după-amiaza târziu, soarele cădea pieziș pe maidan, astfel încât lumina părea că izvorăște de dedesubt, dinăuntrul florilor, al ametistelor.

Sammy și Jake spălau o mașină. O rablă albastră fără acoperiș și fără uși. Am alergat pe ultima bucată de drum, cu patinele zdrăngănind în cutii.

— A cui e?

— A noastră. Vă facem o tură?

— De unde-ați luat-o?

Spălau cauciucurile.

— De la un tip pe care-l știm, a zis Jake. Facem o tură?

— Sammy!

Hope s-a urcat în picioare pe scaun. Arăta ca o nebună. Mie nu-mi picase încă fisa.

O scară în paradis

— Sammy – de unde ai avut banii pentru mașina asta?

— O, de aici, de colo...

Sammy i-a rânjit, a băut direct de la furtun și s-a șters pe bărbie cu cămașa.

— De unde-ai avut banii?

Hope semăna cu o vrăjitoare bătrână, străveche, ca de ceară.

— Al dracului tu de escroc nenorocit! a urlat.

Atunci am înțeles. Am urmat-o peste gard și sub verandă.

— Lucha!

Sammy, primul meu erou, m-a strigat, dar eu am urmat-o în locul în care stătea ghemuită lângă cutia de pâine.

Mi-a întins teancul cu cartonașe completate.

— Numără-i.

Mi-a luat mult.

Peste cinci sute de persoane. Ne-am uitat la cei în dreptul cărora puseserăm un X, în speranța că vor câștiga.

— Am putea să cumpărăm casete de bijuterii muzicale pentru o parte din ei...

A pufnit.

— Cu ce bani? Și oricum nici nu există casete de bijuterii muzicale. Ai mai auzit tu vreodată de o casetă de bijuterii muzicală?

Casetele de bijuterii muzicale

A deschis cutia de pâine și a scos cele zece cartonașe nevândute. Era scoasă din minți, se târa în genunchi prin țărâna de sub verandă ca o găină în agonie.

— Ce te-a apucat, Hope?

Gâfâind, s-a ghemuit în caprifoiul care se întindea spre curte. Ținea cartonașele în mâna ridicată, ca pe evantaiul unei regine nebune.

— Acum sunt ale mele. Poți să vii cu mine. Jumi-ju-ma. Sau poți să stai aici. Dacă vii înseamnă că ești partenera mea și nu mai ai voie să vorbești cu Sammy niciodată în viața ta sau te tai cu cuțitul.

A plecat. Stăteam întinsă în țărâna umedă. Eram sfârșită. Nu-mi doream decât să stau acolo întinsă pentru totdeauna și să nu mai fac niciodată nimic.

Am stat așa multă vreme, apoi am escaladat gardul de lemn dinspre alee. Hope ședea pe bordura din colțul străzii, cu părul ca o găleată neagră pe cap. Aplecată, semăna cu o „Pietà”.

— Haide, i-am zis.

Am urcat dealul către Prospect Street. Era seară... toate familiile erau în curte, udau iarba, murmurau din balanșoarele de pe verandă, care scârțâiau imitând cadența cicadelor.

Hope a trântit o poartă în urma noastră. Am parcurs aleea de ciment udă până la familie. Ceai cu gheață, așezați pe trepte, înclinați în față. A întins un cartonaș.

— Alegeți un nume. Zece cenți numele.

O scară în paradis

*

A doua zi dimineată am pornit devreme cu restul cartonașelor. N-am vorbit despre noul preț, despre cele șase cartonașe vândute cu o seară în urmă. Și mai ales n-am vorbit nimic despre patine... de doi ani ni le doream. Și nici măcar nu le probaserăm.

Când am coborât din autobuz la Plaza, Hope a repetat că mă omoară dacă mai vorbesc vreodată cu Sammy.

— Niciodată. Facem cu sânge? am zis.

Ne tăiam tot timpul la încheietură ca să ne pecetluim jurămintele.

— Nu.

Am fost ușurată. Știam că voi vorbi cu el într-o zi, și fără sânge nu era așa de grav.

Hotelul Gateway, o junglă din filme. Scuipători, ventilatoare de lemn care țâcăne, palmieri, chiar și un bărbat în costum alb, făcându-și vânt ca Sydney Greenstreet¹. Toți ne-au gonit, și-au ascuns fețele cu un foșnet în spațele ziarelor ca și cum ne-ar fi știut ei pe noi. Oamenilor le place anonimatul oferit de hoteluri.

Afară am traversat bitumul înmuiat de căldură al străzii ca să prindem troleibuzul de Juárez. Mexicani îmbrăcați în *rebozo* – mirosea a pungă de hârtie americane

---

¹ Actor britanic (1879-1954) cunoscut pentru rolul său din *Casablanca*.

și a bomboane în formă de boabe de porumb de la Kress, galben-portocalii.

Teritoriu nefamiliar... Juárez. Eu nu știam decât despre barurile cu fântâni și oglinzi, chitariștii „Cielito Lindo” de pe vremea ieșirilor nocturne ale mamei cu „fetele Parker”, ca între văduvele de război. Hope știa doar despre filmele deocheate cu măgari. Doamna Haddad o trimitea mereu ca însoțitoare la întâlnirile lui Darlene cu soldați, să stea ea liniștită.

Ne-am postat la capătul podului dinspre Juárez, sprijinindu-ne, ca taximetriștii și vânzătorii de șerpi de lemn, de obloanele de la Follies Bar, înaintând odată cu ei ori de câte ori pâlcurile de turiști sau soldați tineri se revărsau de pe pod în pas săltat.

Unii ne zâmbeau, nerăbdători să fie fermecați, să fie fermecători. Prea grăbiți și jenați ca să se uite la cartonașele noastre, aruncând spre noi cu monede de un cent, cinci cenți, zece cenți. „Luați!” Îi uram, ca și cum am fi fost mexicance.

La sfârșitul după-amiezii, soldații și turiștii țâșneau de pe rampa podului, tropăind pe trotuar în vântul molcom și fierbinte, mirosind a tutun negru și beri Carta Blanca, îmbujorați, optimiști... ce-o să văd? Treceau șuvoi pe lângă noi, îndesându-ne cenții în pumni fără să se uite măcar la cartonașele ridicate sau în ochii noștri.

Se învârtea totul, eram amețite de atâta râs nervos, de atâta băgat insistent în față și ferit repede din drum.

O scară în paradis

Râdeam, cu o îndrăzneală nouă, la fel ca vânzătorii de șerpi de lemn și porci de lut. Insolente, le țineam calca, trăgeam de ei. „Haide, numai zece cenți... Cumpărați numele, zece cenți... Alo, doamna bogată, zece cenți amărăți!”

Crepusul. Obosite și transpirate. Ne-am sprijinit de zid ca să ne numărăm banii. Băieții lustragii ne urmăreau, râdeau de noi, deși făcuserăm șase dolari.

— Hope, hai să aruncăm cartonașele în râu.

— Ce, și să cerșim ca răpânoșii ăștia proști?

Era furioasă.

— Nu, o să vindem toate numele.

— Trebuie să mai și mâncăm ceva.

— Corect.

A strigat către unul dintre băieții vagabonzi...

— *Oye*, unde putem să mâncăm ceva?

— Să mânânci *mierda, gringa*.

Am ieșit de pe strada principală din Juárez. Se zărea încă în urmă, o auzeai, o miroseai, ca un râu imens și poluat.

Am început să alergăm. Hope plângea. N-o mai văzusem niciodată plângând.

Alergam ca niște capre, mânze, cu capetele în jos tropa-trop pe trotuarele de pământ, în salturi, înăbușite. Trotuare din pământ roșu, bătătorit.

Câteva trepte de lut duceau în jos la Gavilán Café.

*

Pe vremea aceea, în 1943, se vorbea mult despre război în El Paso. Toată ziua, bunicul îl decupa pe Ernie Pyle¹ din ziare și îl lipea în caiete, Mamie se ruga. Mama lucra voluntară la spital, una dintre „doamnele în gri”, juca bridge cu răniții. Aducea acasă la cină soldați orbi sau ciunghi. Mamie îmi citise din Isaia despre cum într-o zi toată lumea își va preface săbiile în fiare de pluguri. Dar eu nu mă gândisem la asta. Îmi era doar dor și îl glorificam pe tata care era locotenent undeva peste mări... Okinawa. În copilărie, m-am gândit prima dată la război când am intrat în Gavilán Café. Nu știu de ce, îmi amintesc doar că atunci m-am gândit la război.

La Gavilán Café, toți păreau să fie frați sau veri sau rude între ei, deși stăteau despărțiți, unii la mese, alții la bar. O femeie și un bărbat se certau și se atingeau. Două surori flirtau pe la spatele mamei lor. Trei frați slabi îmbrăcați în haine de lucru din denim se aplecau deasupra paharelor cu tequila și le intra în ochi aceeași suviță de păr fraternă.

Deși toată lumea vorbea și cineva cânta, era întuneric și răcoare și pace. Răsetele erau nereținute, personale, intime.

---

¹ Cunoscut corespondent de război american (1900-1945) ucis la Okinawa în cel de-Al Doilea Război Mondial.

O scară în paradis

Ne-am așezat pe scaune înalte la bar. A apărut o chelneriță ducând o tavă cu un păun albastru și mov pictat pe ea. Părul vopsit cu henna, cu rădăcinile negre, și-l purta împărțit în două căpițe ondulate, prinse cu pieptănași aurii, cu încrustații de argint și bucățele de oglindă. Gura mărită cu fucsia. Pleoape verzi... un crucifix din aripi de fluture albastru cu verde strălucea între sâni ei conici din satin galben. „*Hola!*” ne-a salutat zâmbind. Lucirea unui dinte îmbrăcat în aur, gingiile roșii. O splendidă pasărea-paradisului!

— *¿Qué quieren, lindas?*

— Tortillas, a răspuns Hope.

Chelnerița-pasăre s-a aplecat, măturând firimiturile cu unghiile sângerii, continuând să ne susure ceva în spaniola ei ciripitoare.

Hope a scuturat din cap...

— *No sé.*

— *¿Son gringas?*

— Nu.

Hope a arătat cu degetul spre ea. Siriană. Apoi a spus ceva în siriană, chelnerița a ascultat-o, formând cuvintele cu gura ei fucsia.

— Eh!

— *Ea e gringa*, a spus Hope despre mine.

Au râs. Îi invidiam pentru limba și ochii lor întunecați.

Casetele de bijuterii muzicale

— *¡Son gringas!* i-a informat chelnerița pe cei din cafenea.

Un bătrân s-a apropiat de noi, cu paharul și o sticlă de bere Corona în mână. Drept... se ținea și umbra drept, hispanic, în costumul alb. În spatele lui venea fiul său în costumul *zoot* negru, cu ochelari fumurii, ceas cu lanț. Erau anii bebopului, anii *pachuco*... Umerii fiului erau ușor aduși în față, după modă, capul plecat la nivelul mândriei tatălui său.

— Cum vă cheamă?

Hope i-a spus numele ei sirian... Sha-a-hala. Eu i-am spus numele cu care mă strigau sirienii... Luchaha. Nu Lucía și nici Lucha, ci Lu-cha-a. Le-a spus tuturor cum ne cheamă.

Chelneriței i se spunea Chata, pentru că avea vârful nasului în sus ca un burlan. Mot a mot, înseamnă „plat”. Sau „ploscă”. Pe bătrân îl chema Fernando Velasquez și a dat mâna cu noi.

După ce am făcut cunoștință, oamenii din cafenea au continuat să ne ignore ca înainte, acceptându-ne cu indiferența lor lejeră. Ne-am fi putut sprijini de oricare dintre ei și adormi.

Velasquez ne-a dus castroanele cu chili verde la o masă. Chata ne-a adus limonade.

El învățase engleza în El Paso unde lucra. Și fiul lui lucra tot acolo, în construcții.

— *Oye, Raúl... díles algo...* Vorbește bine engleză.

O scară în paradis

Fiul a rămas în picioare, elegant, în spatele tatălui.
Pomeții îi străluceau ca ambra deasupra bărbii bebop.

— Ce căutați voi, două copile, aici? a întrebat tatăl.

— Vindem.

Hope i-a arătat teancul de cartonașe. Fernando s-a uitat la ele, l-a întors pe fiecare pe dos. Hope a început să-i explice afacerea cu casetele de bijuterii...

— Numele care câștigă primește o casetă de bijuterii muzicală.

— *Válgame Dios...*

Fernando a dus cartonașul la masa învecinată, le-a explicat cum stă treaba, gesticulând, lovind în masă. Toți s-au uitat la cartonaș, apoi la noi, cu îndoială.

O femeie cu turban mi-a făcut semn cu mâna.

— *Oye*, cineva chiar câștigă casetele astea, da?

— *Sí*.

Raúl se apropiase în tăcere, a ridicat unul din cartonașe, s-a uitat la mine. Ochii i se vedeau albi prin ochelarii fumurii.

— Unde sunt casetele?

M-am uitat la Hope.

— Raúl... am zis. Nu există casete de bijuterii muzicale, bineînțeles. Cel care are numele câștigător ia toți banii.

Mi-a făcut o plecăciune, cu grația unui matador. Hope și-a lăsat în jos capul lucios și a înjurat în siriană. A spus în engleză:

Casetele de bijuterii muzicale

— De ce nu ne-am gândit la asta?

Mi-a zâmbit.

— Bine, *chulita*... dă-mi două nume.

Velasquez le explica jocul celor de la mese, Chata, unui grup de bărbați de la bar cu spinări puternice și transpirate. Au lipit două mese de a noastră. Eu și Hope stăteam în capetele mesei. Raúl stătea în spatele meu. Chata turna bere pentru toți cei așezați la masă, ca la un banchet.

— *¿Cuánto es?*

— Douăzeci și cinci de cenți.

— *No tengo ... ¿un peso?*

— Bine.

Hope a făcut banii teanc în fața ei.

— Dar... noi tot ne primim partea de douăzeci și cinci de cenți.

Raúl a spus că așa era corect. Lui Hope i-au lucit ochii pe sub breton. Eu și Raúl am notat numele.

Numele erau mai haioase în spaniolă. Nimeni nu știa să le pronunțe corect și râdeau încontinuu. BOB. Bere vărsată. În trei minute, un cartonaș era completat. Raúl a desfăcut sigiliul. Ignacio Sanchez a câștigat cu TED. *Bravo!* Raúl a spus că făcuse cam aceeași sumă muncind toată ziua. Cu un gest galant, Ignacio a împărțiat monedele și bancnotele mototolite pe tava cu păun.

— *¿Cerveza!*

— Stați puțin...

Hope a luat partea noastră.

O scară în paradis

Tocmai intraseră doi vânzători ambulanți, și-au tras scaune la masă.

— *¿Qué pasa?*

Ședeau cu coșurile de nuiele în poală.

— *¿Cuánto es?*

— *Un peso...* Douăzeci și cinci de cenți.

— Hai să-l facem doi, a zis Raúl. *Dos pesos*, cincizeci de cenți.

Cum nou-veniții cu coșurile nu-și permiteau, toată lumea a hotărât că pot să cumpere cu un peso pentru că era prima dată. Fiecare a pus câte un peso la grămadă. A câștigat Raúl. Bărbații s-au ridicat și au plecat fără măcar să bea o bere.

Până am terminat de vândut cele patru cartonașe, toată lumea se îmbătase. Niciunul dintre câștigători nu păstrase banii, continuaseră să joace, să cumpere mâncare, acum și tequila.

Cei mai mulți pierzători au plecat. Am mâncat cu toții tamales. Chata le-a adus într-un lighean, plus o tocană de fasole în care înmuiam cu tortillas calde.

Eu și Hope ne-am dus la privata din spatele cafenelei. Împiedicându-ne, protejând flacăra lumânării pe care ne-o împrumutase Chata.

Căscat... devii melancolic, gânditor, când faci pipi, ca de Anul Nou.

— Hei, cât e ceasul?

— Oh.

Casetele de bijuterii muzicale

Era aproape miezul nopții. Toți cei de la Gavilán Café ne-au pupat la despărțire. Raúl ne-a dus la pod, ținându-ne pe fiecare de mâna micuță. Blând, ca vibrația nujiei magice de alun, antrenându-ne trupurile osoase în ritmul *pachuco* al mersului lui, atât de lejer, lent, legănat.

Sub pod, pe partea cu El Paso, erau lustragii cerșetori pe care-i văzuserăm în acea după-amiază, în picioare în apa tulbure a Rio Grande, cu conuri în mână în care prindeau banii, scurmând în noroi dacă picau pe jos. Soldații le aruncau cenți, ambalaje de gumă de mestecat. Hope s-a dus la balustradă. „¡Hola, pendejos!” le-a strigat și a aruncat spre ei monede de douăzeci și cinci de cenți. Gesturi obscene ca răspuns. Răsete.

Raúl ne-a urcat într-un taxi și l-a plătit pe șofer. Noi i-am făcut cu mâna de pe geamul din spate, l-am urmărit îndepărtându-se, cu mersul legănat, spre pod. A săltat pe rampă ca o căprioară.

Tatăl lui Hope a început s-o bată din clipa în care s-a dat jos din taxi, a urcat-o scările în plesnituri de curea, urlând în siriană.

La mine, nu era nimeni acasă în afară de Mamie, în genunchi, rugându-se să mă întorc întreagă. Taxiul a supărat-o mai tare decât Juárez. Nu mergea nicăieri cu taxiul fără o pungă cu piper negru în caz de atac.

În pat. Sprijinită pe perne. Mi-a adus budincă de vanilie și cacao, mâncarea pe care o servea bolnavilor sau

O scară în paradis

osândiților. Budinca mi se topea în gură ca azima de la împărțășanie. Sângele iubirii sale iertătoare l-am băut cu ea lângă mine rugându-se într-o cămașă de noapte roz angelică, la piciorul patului meu. Matei și Marcu, Luca și Ioan.